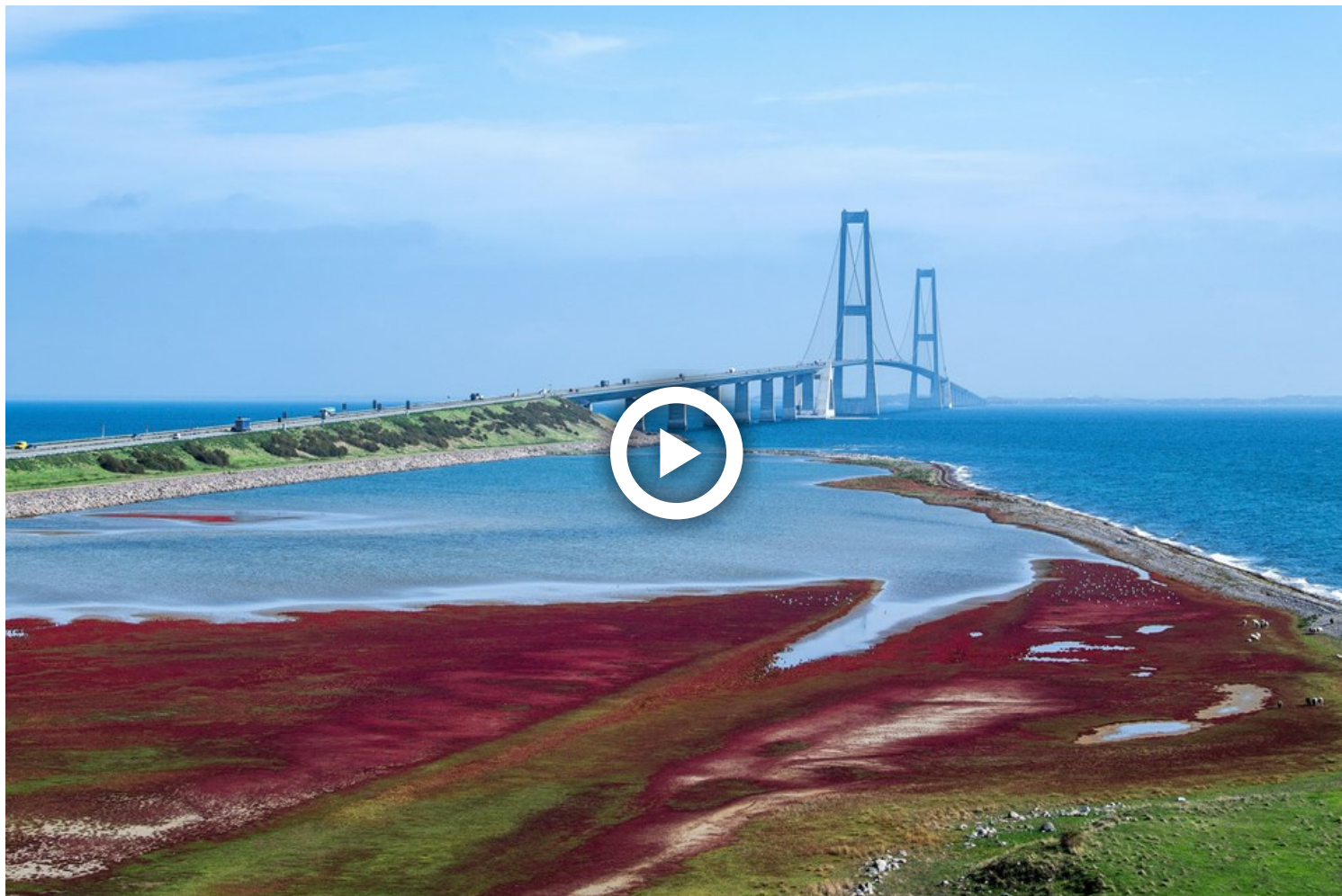

plus

Motorvej på ø: Fuglene er fuldstændig ligeglade

Naturen har ikke lidt under, at der er bygget en bro henover Sprogø - tværtimod

Når det er højsæson har Sprogø og himlen over et hvidt skær af de 1000 par splitterter og andre mågearter, der yngler og har deres rede på øen. Det til trods for, at over 35.000 biler og 140 tog hver dag kører over øen.

TRAFIK 30. september 2018 19:14 - Opdateret 1. oktober 2018 06:48
Af: Michael Sand og Laura Guldhammer

[Del artikel](#)

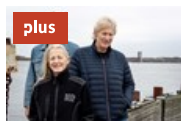
Planer om at bygge store infrastrukturprojekter, skaber altid bekymringer. Sådanne er det også i forbindelse med planen om en mulig tredje limfjordsforbindelse over Egholm. En af bekymringerne - og et stærkt argument for ikke at bygge en tunnel fra Aalborg-siden til øen Egholm og en lavbro videre til Nørresundby-siden - er naturen.

plus

LÆS OGSÅ**Andersen mod Egholm-løsning: - Slaget er ikke tabt endnu**

Men naturelskerne kan sandsynligvis spare deres bekymring, i hvert fald hvis man ser på et af de største infrastrukturprojekter i Danmarkshistorien, hvor man har bygget en motorvej henover en ø. I 1998 åbnede Storebæltsbroen for biler - året før var tunnellen åbnet for tog - og dermed blev Sprogø landfast med Fyn og Sjælland.

LÆS OGSÅ

Egholmere: Vores fredelige ø bliver en bydel i Aalborg

Første spadestik til Storebæltsforbindelsen blev taget i 1988, og de første tog rulle fra Sjælland til Fyn - og omvendt - i 1997, året efter fulgte bilerne. Forinden var gået mange års diskussion, blandt andet om naturen og miljøet på Sprogø, som mange mente ville blive ødelagt af motorvej og jernbane.

Og selvom Sprogø ikke er total sammenlignelig med Egholm, så mener Carsten Thomsen, der er senioringeniør i selskabet Sund & Bælt og er ansvarlig for natur og miljø på Sprogø, at man med fordel kan se på nogle af de erfaringer, som man har gjort sig på Storebæltsøen.

LÆS OGSÅ

Sådan ændres Egholm: 1700 meter larmende motorvej skal krydse øen

- Man skal være opmærksom på, at naturpleje ikke sker af sig selv. Naturen udvikler sig som den skal helt af sig selv, men vil man sikre, at det foregår på fornuftig vis, så kan man sikre, at der er en attraktiv natur, siger han.

Måger yngler op ad togs Skinner

Han fortæller, at naturen indretter sig efter omgivelserne.

- Dyrene lader sig tilsyneladende ikke gå på af støj.

» **Vi har måger på øen, der har deres reder få centimeter fra togs Skinnerne.**

- Engang i mellem rejser de sig, går halvanden til to meter væk, så kommer der et tog og så går mågerne ellers tilbage og lægger sig. De har lært at leve med, at de bor lige hvor toget kommer forbi.

Der kører cirka 110 passagertog over Storebælt hver dag samt 30 godstog. Og i år er der hver dag til og med august - i gennemsnit - kørt 35.859 biler over broerne og Sprogø.

Gennemsnitligt kører der næsten 36.000 biler over Sprogø hver dag. Foto: Laura Gulddammer

Mange spørgsmål

Egholm og Sprogø er ikke 100 procent sammenlignelige. Den lille ø i Storebælt, var allerede inden motorvejsbyggeriet et fuglereservat. Siden pige hjemmet på øen blev nedlagt i 1961, har der højst boet lidt mere end en håndfuld mennesker, og en frugthave på øen, er det eneste, der ikke er oprindelig natur. Egholm er beboet af 53 mennesker og en stor del af øen er udlagt til landbrugsjord.

Oprindeligt var Sprogø 34 hektar, men blev i forbindelse med byggeriet af broen - og tunnellen til tog - mere end tre gange så stor, så den i dag er 142 hektar. Egholm er 600 hektar, og i forbindelse med et motorvejsbyggeriet vil der kun blive lagt en lille smule til den nuværende størrelse.

Carsten Thomsen har været ansat hos Sund & Bælt siden 2004, og er i dag senioringeniør med blandt andet ansvaret for naturen og miljøet på Sprogø. Et sted, han ikke er bange for at kalde en naturperle trods jernbane og motorvej kører henover øen.

Men der er også flere lighedspunkter. Begge øer er rasteplads for en række trækfugle, og så er der flere forskellige arter dyr og planter på Limfjordsøen, man gerne vil bevare og passe på, selvom en motorvej sandsynligvis skal gå henover den østlige del af øen.

- Grønne organisationer, politikere, lobbyister og befolkningen stillede også mange spørgsmål til natur og miljø inden man vedtog, at bygge Storebæltsforbindelsen, husker Leif Vincentsen, der i dag er pensioneret, men som i 1980'erne og 1990'erne, hvor man planlagde og byggede broen over Storebælt, var chef for kvalitetsstyring, teknologi, arkitektur, miljø samt planlægning og som efterfølgende blev teknisk direktør i selskaberne Storebælt og Sund & Bælt. Han var med til at svare de mange skeptikere, om hvor meget naturen og miljøet ville ændre sig, når der blev anlagt en motorvej og jernbane henover Storebælt og Sprogø.

Folket var ikke fans af Storebæltsforbindelsen

Da Folketinget vedtog anlægsloven for Storebæltsforbindelsen var der, i følge en meningsmåling, kun 37 procent af befolkningen, der kunne se det fornuftige i at gøre Sjælland landfast med Fyn og Jylland.

- Der var ikke lige så stringente krav til en vvm-undersøgelse, som i dag. Men vi valgte ikke, at springe over, hvor gærdet var lavest. Vi havde et internationalt ekspertpanel, der overvågede og rådgav omkring alle miljøforhold til lands og til vands. De overvågede miljøindsatser og sikrede at byggeriet levede op til myndighedernes krav. Der var en nøje plan for, hvordan Sprogø så ud før byggeriet, hvad vi skulle holde øje med under byggeriet, og hvad vi skulle gøre, hvis noget ændrede sig, siger Leif Vincentsen.

» Den viden vi fik i forbindelse med byggeriet på Storebælt, blev brugt ved eksempelvis Øresundsbroen og nu ved Femern. Vi kan se, at den skepsis der er ved begyndelsen, bliver mindre og ofte helt forsvinder, når projektet er færdig, og bekymringerne bliver gjort til skamme.

Der har boet mennesker på Sprogø siden stenalderen, men i sommeren 1999 flyttede de sidste beboere fra øen, og nu er det kun få turister samt medarbejderne fra Sund & Bælt, der har adgang til øen og bygningerne. I dag er der fuglereservat på øen.

Muligt at eksperimentere

I dag er Sprogø et fuglereservat, og kun få turister får lov til at gøre holdt på øen for at se nærmere på naturen.

Det er specielt edderfugle, dværgterner og splitterter, der er fokus på. Og specielt sidstnævnte lader sig ikke gå på af støjen fra motorvejen.

Der er cirka 80 forskellige fuglearter, der yngler på Sprogø.

Herudover findes der over 450 forskellige arter af sommerfugle og natsværmere. Over 525 småinsekt- og billearter, mens der er 347 arter af botanik på den lille ø.

Gennemsnitligt kører der næsten 36.000 biler over Sprogø hver dag. Foto: Laura Gulddammer

Indenfor botanik er 95 arter forsvundet siden en optælling i 1978, mens 40 nye arter er kommet til - blandt andet én orkide.

- Det sker også udenfor Sprogø, at arter forsvinder. De arter vi har nu, er bedre repræsenteret end i 1978, fordi vi er bevidst om, hvilke arter vi har og hvad vi kan gøre for at passe på dem. Og så har vi jo fire gange så meget plads som i 1978, siger Carsten Thomsen.

Tudse har fået fine forhold

En af de fredede dyrearter, som man passer godt på på Sprogø er den grønbrogede tudse. Blandt andet er der lavet et specielt tudsehegn langs motorvejen, så tudserne ikke hopper ud foran bilerne.

I nogle år havde den grønbrogede tudse det alligevel svært på Sprogø, hvor den fik alvorlig konkurrence fra den grønne frø, der var ved at fortrænge tudsen.

- Pludselig opdagede vi, at nogle af de grønbrogede tudser var kommet over til den nye del af Sprogø - vi ved ikke hvordan den er kommet der - men der er en stor sø, der passer perfekt til deres levevilkår, så nu trives de virkelig derover, fordi forholdene gør, at de grønne frøer vil have svært ved at leve derovre, siger Carsten Thomsen.

- Så der er ikke nødvendigvis flere arter på øen, men flere arter har haft fremgang og har det bedre i dag, tilføjer han.

NATURA 2000 MED 8 FRIVILLIGE

- Sprogø er et Natura 2000-område med naturtyper eller dyr, som kræver en særlig bevaringsindsats.
- Det er Slagelse Kommune, der har tilsynet med øen.
- Desuden hjælper en gruppe på 8 frivillige med overvågningen.
- Carsten Thomsen har således et panel med to medlemmer fra en lokal ornitologforening, to medlemmer fra en entomologforening, der interesserer sig for insekter, og biller og to, der interesserer sig for sommerfugle og sværmere, og endelige to, der interesserer sig for botanik.
- - For dem er det en belønning at kunne tage herud og dyrke deres interesse. Samtidig får vi en masse observationer vi ellers skulle betale dyrt for. Eksperterne melder tilbage, hvis nogle arter er i tilbagegang eller hvis de ser nye arter. Herudover er de så interesseret i deres hobby, så når vi inviterer dem til et årligt møde, kommer de med forslag til om vi kan øge afgræsningen på øen, gøre søerne dybere, om nogle planter kan flyttes og lignende, for at give bedre betingelser til bestemte arter af dyr og planter.

Vis mindre ^

Trafik og natur side om side

Carsten Thomsen er ikke i tvivl om, at en motorvej og natur sagtens kan ligge side om siden på andre øer - eksempelvis Egholm.

- Det vil jeg helt sikkert mene. Man kan lave sådan noget her alle steder, hvis man bruger lidt omtanke. Det kommer ikke af sig selv, men sørger man for de rette rammer, så skal dyr og planter nok indrette sig, også selvom der er trafik og støj tæt på, siger han.

- Fuglene er fuldstændige ligeglade. De generes ikke af det, som vi mennesker opfatter som støj.

» Det der forstyrrer naturen mest, er faktisk når bilisterne smider affald ud, når de kører over øen.

- Der har vi stadig et arbejde at gøre, selvom det er blevet bedre med årene, siger Carsten Thomsen.

95 plantearter er forsvundet fra Sprogø siden 1978. 40 nye er kommet til.
